

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): **Bc. Štěpán Šantrůček**

Název práce: *Privatizace státních podniků v Bosně a Hercegovině 1995 - 2015. Praha, 2016. 78 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra ruských a východoevropských studií.*

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): **PhDr. Ondřej Zíla, Ph.D.**

Štěpán Šantrůček si ve svém diplomovém projektu zvolil nesnadné a doposud velmi slabě reflektované téma privatizace státních podniků v Bosně a Hercegovině (dále jen BaH). V diplomové práci analyzuje průběh privatizačního procesu od skončení války v BaH do roku 2015, a to v kontextu souběžného, byť v mnoha ohledech protichůdného duálního procesu transformace od války k míru (tj. poválečné rekonstrukce) a od centrálně plánovaného hospodářství k liberálně tržní ekonomice (tj. postsocialistické transformaci). Jeho záměrem byla analýza četných specifík privatizačního procesu v BaH (např. přímého angažmá mezinárodního společenství, decentralizace procesu v kontextu daytonského uspořádání státu a zneužívání privatizační agendy k politickým cílům stranických elit tří konstitutivních národů), která odlišují bosenskohercegovský průběh od ostatních postsocialistických zemí.

Diplomní projekt svým provedením, způsobem řešení a celkovým charakterem osciluje na pomezí vědních oborů geografie, ekonomie a sociologie. Privatizační problematika je tematizována jak z pohledu politické geografie, socioekonomické geografie, tak i přístupů regionálního rozvoje. Diplomová práce, v celkovém rozsahu 78 stran, splňuje všechny formální požadavky kladené na tento typ práce; je logicky a srozumitelně strukturovaná do čtyř kapitol. V úvodní kapitole Šantrůček precizně a promyšleně zasazuje zkoumanou problematiku do širšího teoretického rámce, ve kterém rozebírá metodologická východiska studia poválečné a postsocialistické transformace, ale i jejich vzájemné třecí plochy a styčné body. Druhá kapitola charakterizuje obtíže poválečného vývoje BaH. Nosnou část práce tvoří třetí a čtvrtá kapitola, které se věnují analýze privatizace v kontextu budování státu po roce 1995 a zhodnocení výsledků a dopadů privatizace. Autor na základě vhodně sestavených hypotéz dochází k závěru, že privatizační proces byl mimořádně ovlivněný společenským rozdělením po etno-konfesionálních liniích nastavených v Daytonu, což výrazně negativně ovlivnilo (ovlivňuje) ekonomickou bilanci země, sociální podmínky života obyvatel a reintegraci společnosti po válečném konfliktu z let 1992–1995.

Šantrůček svůj projekt vystavěl na dostatečně široké pramenné základně v podobě zpráv jak organizací mezinárodního společenství, tak mnohačetných neziskových organizací a statistických materiálů. Ke sběru dat a pramenů podnikl několik cest, a to jak do Londýna, tak do BaH, kde své hypotézy a poznatky nabyté z rozboru primárních zdrojů ověřoval formou zúčastněného pozorování. Vedle toho jsou v práci využity stěžejní tituly sekundární literatury české, anglické a „srbochorvatské“ provenience. Autor řádně cituje a pracuje s poznámkovým aparátem. Z formálních náležitostí Šantrůčkově práci vytýkám pouze slabší stylistické zpracování, s nímž se autor nedokázal i přes četná upozornění relevantně vypořádat. Šantrůček byl přirozeně konfrontován – vzhledem ke zpracovávanému tématu – s technicistní jazykovou formou, kdy obzvláště právní terminologie, předpisy, regule a nařízení v určitých pasážích snížily čtivost celé práce. Kontinuita a spád textu jsou současně narušeny

opakováním určitých myšlenek, ustálených slovních obrátů, či pouze lehce pozměněnou variací již dříve uvedených konstatování. Šantrůček by mohl být ve svém textu více konzistentní.

Rád bych nicméně zdůraznil, že v průběhu přípravy projektu i vlastního zpracování postupoval kandidát velmi svědomitě. Pravidelně konzultoval a od podzimu odevzdával své první črty. V průběhu roční spolupráce bylo možné pozorovat výrazný progres jak v písemném projevu, tak ve formulování myšlenek a vylepšování analytického přístupu. Spolupráci proto hodnotím jako velmi efektivní a vzájemně obohacující.

K práci mám dvě základní připomínky. Za prvé, navzdory původnímu záměru vytvořit samostatnou kapitolu věnovanou zpracování poznatků terénního šetření v BaH se autor rozhodl zakomponovat pozorované jevy přímo do textu. Přestože ve výsledku nepůsobí tato forma rušivě a naopak zvolené příklady dobře dokumentují, vystihují a demonstrují klíčové aspekty poválečné a postsocialistické transformace, nelze se ubránit dojmu, že terénní šetření (původně zamýšlené jako hlavní nosný zdroj) nesplnilo svůj původně zamýšlený účel a slouží pouze k dokreslení situace. Soudím, že čtvrtá kapitola se měla na základě realizace rozsáhlejšího výzkumu věnovat v případové studii dopadům privatizace na běžný život bosenskohercegovských obyvatel. Nicméně i tak je poslední kapitola, v níž Šantrůček rozebírá příčiny současného marasmu bosenskohercegovského hospodářství, solidně analyticky zpracována.

Za druhé, autor analyzuje privatizační proces „shora“, tj. rozpracovává jej na základě rozboru průběhu nejznámějších příkladů/kauz (ne)úspěšné privatizace (Aluminium Mostar, Maglić Foča). Nevěnuje se analýze privatizace méně známých příkladů či dalším aspektům spjatým s privatizačním procesem (např. strategiím bojů zaměstnanců o existenciální udržení podniků (např. DITA)). Současně Šantrůček v průběhu řešení práce seznává, že uplatněný analytický rámec „shora“ ve snaze dosažení co největší komplexity je nedostatečný, neboť mu především znemožňuje zkoumat konkrétní dopady privatizace na život obyvatel BaH.

Má poslední poznámka se týká místy nepřiliš kritického přístupu k pramenům mezinárodního společenství. Autor přebírá některá z tvrzení, aniž by s nimi dále pracoval. Namátkou uvádím jeho konstatování, že tzv. Vysocí představitelé pro BaH, mezinárodní správci země „Christian Schwarz-Schilling (2006–2007), Slovák Miroslav Lajčák (2007–2009) či rakouský Slovinec Valentin Inzko (2009–současnost), nedokázali předat klíčové odpovědnosti do rukou obyvatel Bosny a Hercegoviny“ (s. 23). Tato teze spíše vyvolává otázku, zdali to vůbec bylo/je v jejich zájmu. Stejně tak věty „Budování státu tak ve značné míře stále závisí na aktivitách mezinárodního společenství“ (s. 23); „Pouze vytvoření celostátních institucí může přinést tolik potřebný rozvoj“ (s. 25) jsou převzetím klišovité rétoriky mezinárodního společenství, především Evropské unie v tomto státě, jež evokuje otázky, nakolik je BaH vůbec svébytná země.

Závěrem soudím, že Štěpán Šantrůček splnil vytyčené cíle práce a vytvořil si solidní základnu k dalšímu výzkumu této problematiky. Práci hodnotím jako zdařilou a doporučuji k obhajobě s hodnocením *výborně* (1)

Datum: 10.6. 2016

Podpis: